

Stockholm den 16 april 2024

Svea hovrätt
Box 2290
103 17 Stockholm

Mål nr FT 16581-23, Daniel Edencrona ./ Statens genom Justitiekanslern, angående skadestånd

Hovrätten har gett Daniel Edencrona möjlighet att yttra sig över statens svarsskrift (aktbilaga 9). Med anledning av detta får han anföra följande.

1 INLEDNING

- 1.1 Daniel Edencrona kan inledningsvis konstatera att parterna är överens om att staten har haft en *positiv skyldighet* att skydda Daniel Edencronas fordran på framtida pension och att den avgörande frågan i målet är om staten vid en *helhetsbedömning* kan anses ha vidtagit tillräckliga förebyggande och avhjälpande åtgärder i det avseendet.
- 1.2 Daniel Edencrona har tre synpunkter på det som staten har anfört i svarsskriften. Han redogör för dessa synpunkter i avsnitt två till fyra nedan. I avsnitt fem anges en konsoliderad version av Daniel Edencronas bevisuppgift eftersom det saknas en samlad bevisuppgift i tingsrättens akt. Bevisuppgiften innebär inte någon justering i förhållande till den bevisning som Daniel Edencrona

åberopade i tingsrätten (se tingsrättens aktbilaga 198, avsnitt 3 och tingsrättens aktbilaga 220, avsnitt 1).

2 ANGÅENDE SKÄLEN TILL ATT MÖJLIGHETEN ATT BYTA FOND MED PIN-KOD TOGS BORT

- 2.1 Daniel Edencrona vill inledningsvis kommentera frågan om vilka skälen var till att Pensionsmyndigheten under februari 2014 tog bort möjligheten att genomföra fondbyten genom inloggning med PIN-kod. Staten har i svarsskriften gjort gällande att Daniel Edencrona felaktigt har påstått att en av anledningarna till detta var att det under 2013 skett omfattande obehöriga fondbyten genom PIN-kod till fonden Optimus High Yield (se p. 15 i svarsskriften). Daniel Edencrona får med anledning av detta anföra följande.
- 2.2 Daniel Edencrona har under skriftväxlingen i tingsrätten utgått från att parterna är överens om att de omfattande obehöriga fondbyten som skedde under 2013 var ett av skälen till att möjligheten att genomföra fondbyten med PIN-kod togs bort. Daniel Edencrona har med anledning av detta inte åberopat någon bevisning till stöd för påståendet. Skälet för denna uppfattning är *dels* att staten under skriftväxlingen i tingsrätten inte har invänt mot påståendet trots att det förekommer redan i stämmningsansökan (se tingsrättens aktbilaga 1, p. 4.11.6), *dels* att staten vid flera tillfällen själv har bekräftat påståendet.
- 2.3 I statens yttrande av den 28 oktober 2022 anförde staten härvid att fondbytena till Optimus High Yield under 2013 och misstankar om att PIN-koderna missbrukats var ”den huvudsakliga

anledningen” till att möjligheten att genomföra fondbyten med PIN-kod togs bort, se tingsrättens aktbilaga 88, p. 1.26:

Vad Pensionsmyndigheten faktiskt kunde observera som ett problem kopplat till fondbyten vid den nu aktuella tidpunkten, dvs. under sommaren/hösten 2013, var att det alltjämt förekom oseriösa rådgivningsföretag som var ute efter att tjäna pengar på byten mellan fonder. Flyttarna mellan Inside Active Global och Optimus High Yield indikerade därtill att rådgivningsföretag i enskilda fall kunde misstänkas ha missbrukat pinkoderna i detta syfte. *Detta var också den huvudsakliga anledningen* till att Pensionsmyndigheten i september 2013 beslutade att möjligheten att byta fond med hjälp av pinkod skulle tas bort. (Vår kurs.)

2.4 Även efter det att Justitiekanslern trädde in som ombud för staten har påståendet bekräftats. I statens yttrande av den 31 mars 2023 anförde staten således att möjligheten att genomföra fondbyten med PIN-kod togs bort ”[m]ot bakgrund av att Pensionsmyndigheten hade blivit uppmärksammade på att sparare hade fått sina fondval ändrade utan att ha gett sitt medgivande till detta”, se tingsrättens aktbilaga 129, p. 4.5.1:

Mot bakgrund av att Pensionsmyndigheten hade blivit uppmärksammade på att sparare hade fått sina fondval ändrade utan att ha gett sitt medgivande till detta, tog myndigheten i februari 2014 bort möjligheten att genomföra fondbyten genom PIN-koder. Fondbyten kunde nu alltså endast ske genom inloggning med e-legitimation på Pensionsmyndighetens webbplats eller genom användning av fysiska fondbytesblanketter.

2.5 Justitiekanslern har därefter, i yttrande av den 22 juni 2023, angett att beslutet ”primärt” motiverades utifrån SFB:s säkerhetskrav vid elektronisk underskrift, se tingsrättens aktbilaga 166, p. 2.2.5:

[...] Pensionsmyndigheten beslutade i februari 2014 att ta bort möjligheten att genomföra fondbyte på internet med personlig kod. Beslutet motiverades primärt utifrån SFB:s säkerhetskrav

vid elektronisk underskrift, men bedömdes också försvåra för massfondbyten.

- 2.6 Daniel Edencrona ifrågasätter inte att det kan ha funnits ytterligare skäl till att Pensionsmyndigheten vidtog denna åtgärd i februari 2014 men vidhåller sin uppfattning att ett av dessa skäl var att det under 2013 hade skett omfattande obehöriga fondbyten genom PIN-kod till fonden Optimus High Yield. Han har inte uppfattat att staten under handläggningen i tingsrätten skulle ha ändrat sin inställning i den här frågan på det sätt som nu framgår av statens svarsskrift i hovrätten.

3 ANGÅENDE FRÅGAN OM MÖJLIGHETEN ATT BEGÄRA RÄTTELSE VARIT ETT EFFEKTIVT RÄTTSMEDEL

- 3.1 Daniel Edencrona vill vidare bemöta det som staten har anfört angående möjligheten att begära rättelse av fondbytet och huruvida detta ska prövas som en fråga om det förelegat ett effektivt rättsmedel eller inte (se p. 17–22 i svarsskriften).
- 3.2 I det kompletterande överklagandet har Daniel Edencrona redogjort för sin uppfattning att tingsrätten felaktigt har bedömt att möjligheten till rättelse utgjort ett effektivt rättsmedel som det kan krävas att han borde ha utnyttjat. Daniel Edencrona anförde då att om staten påstår att en enskild inte har utnyttjat ett rättsmedel så är det staten som har bevisbördan för att rättsmedlet i fråga har funnits tillgängligt och varit effektivt. (Se aktbilaga 5, avsnitt 3.4.)
- 3.3 Det kan härvid noteras att båda parter har åberopat såväl muntlig som skriftlig bevisning i tingsrätten för att bevisa respektive

vederlägga statens påstående om att Daniel Edencrona haft möjlighet att få det felaktiga fondbytet undanröjt och sitt pensionskonto korrigerat. Daniel Edencrona anser, till skillnad från tingsrätten, att det underlag som staten har presenterat inte är tillräckligt för slutsatsen att Daniel Edencrona kunnat få framgång med en begäran om rättelse av det obehöriga fondbytet.

- 3.4 Staten har i svarsskriften dock gjort gällande att den frågan är en rättsfråga, och inte en bevisfråga. Således anser sig staten inte ha bevisbördan för sin invändning. Staten motiverar sin inställning med att Daniel Edencrona utformat sin talan på så vis att det felaktiga fondbytet i sig inte har utgjort en överträdelse samt att parterna är överens om att det inte är staten, utan enskilda, som genom förfalskade blanketter utfört fondbytet. Enligt staten aktualiseras därmed inte någon fråga om artikel 13 i Europakonventionen.
- 3.5 Enligt Daniel Edencrona är statens beskrivning av hans talan missvisande. Det är *staten*, genom Pensionsmyndigheten, som utförde det obehöriga fondbytet, låt vara baserat på en blankett som enskilda förfalskat. Det som Daniel Edencrona lägger staten till last är att Pensionsmyndigheten utförde det obehöriga fondbytet utan att dessförinnan ha vidtagit adekvata åtgärder för att förhindra obehöriga fondbyten med förfalskade blanketter. Med andra ord är det fondbytet i sig som fullbordar överträdelsen av Daniel Edencronas egendomsskydd enligt Europakonventionen. (Se första och tredje stycket i Daniel Edencronas grunder för talan, tingsrättens aktbilaga 198, avsnitt 2.)
- 3.6 Det är alltså fullt möjligt för hovrätten att pröva huruvida den möjlighet till rättelse som staten hänvisar till har utgjort ett

effektivt rättsmedel för att komma till rätta med överträdelsen. Det är också möjligt att, som tingsrätten, göra motsvarande prövning men inom ramen för om det alls har skett en överträdelse, dvs. om staten genom att tillhandahålla rättsmedlet har uppfyllt sina positiva skyldigheter. Oavsett i vilket led bedömningen görs bör samma krav på statens invändning ställas, nämligen att det är upp till staten att visa att möjligheten till rättelse inte har varit illusorisk utan en effektiv åtgärd för att komma till rätta med obehöriga fondbyten. En motsatt bedömning skulle gå emot principen om att Europakonventionen ska tolkas som en helhet (se rättsfallet *M.A. v. Denmark* [GC], no. 6697/18, § 144, 9 July 2021 där Europadomstolen skriver att ”*the Convention must be read as a whole, and interpreted in such way as to promote internal consistency and harmony between its various provisions*”).

- 3.7 Daniel Edencronas inställning är alltså att det är staten som har bevisbördan för sin invändning om att möjligheten till rättelse har utgjort ett effektivt rättsmedel för att komma till rätta med obehöriga fondbyten som det rimligen har kunnat krävas att Daniel Edencrona borde ha utnyttjat.

4 ANGÅENDE INNEBÖRDEN AV BEGREPPET OSKÄLIG BÖRDA

- 4.1 Staten har i svarsskriften vidare anfört att tingsrätten korrekt har bedömt att det inte varit en oskäligen börda för Daniel Edencrona att kontakta Pensionsmyndigheten och påtala det felaktiga fondbytet när han upptäckte det (se p. 22 i svarsskriften).

- 4.2 Daniel Edencrona vill här framhålla att tingsrättens bedömning bygger på en felaktig tolkning av innebörden av begreppet oskäligen börda, och av vad Daniel Edencrona har gjort gällande i detta avseende. Det Daniel Edencrona gör gällande är att staten, genom att inte vidta tillräckliga förebyggande åtgärder *utan i stället* övervältra ansvaret för att upptäcka och hantera bedrägerier på enskilda, har placerat en oskäligen börda på honom.
- 4.3 Enligt Europadomstolens praxis ska nämligen bedömningen av om det förekommit en oskäligen börda göras utifrån en bedömning av systemet och det ansvar som placeras på staten respektive enskilda (se *Szkórits v. Hungary*, no. 58171/09, § 40, 16 September 2014 och *Vladimirov v. Bulgaria (dec.)*, no. 58043/10, 25 September 2018). Det relevanta är således inte hur betungande de konkreta åtgärderna är för enskilda utan om fördelningen av ansvar mellan staten och enskilda är rimligt.
- 4.4 I det aktuella fallet har staten underlåtit att vidta åtgärder som på ett enkelt sätt hade kunnat förhindra risken för obehöriga blankettfondbyten och i stället övervältrat hela ansvaret för att upptäcka och åtgärda obehöriga fondbyten på enskilda pensionssparare. Detta utgör inte en rimlig ansvarsfördelning och innebär att en oskäligen börda har placerats på Daniel Edencrona.

5 BEVISUPPGIFT

5.1 Muntlig bevisning

- 5.1.1 Partsförhör under sanningsförsäkran med Daniel Edencrona. Han ska höras om hur han vid den aktuella tidpunkten förhöll sig till sin premiepension, hur det har påverkat honom att fondbyten

kunnat ske obehörigen utan hans kännedom samt hur han i övrigt har påverkats av att hans premiepensionspengar kom att placeras i en av Falcon-fonderna.

Förhöret åberopas till styrkande av

- att den yrkade ersättningen är skäligen, samt
- att den möjlighet till rättelse som staten hänvisar till inte har varit en tillräcklig åtgärd för att skydda Daniel Edencronas fordran på framtida pension från risken för obehöriga fondbyten med förfalskade fondbytesblanketter, och särskilt till styrkande av
 - att det inte rimligen har kunnat krävas av Daniel Edencrona att han skulle ha upptäckt det obehöriga fondbytet inom två månader och begärt rättelse av det.

Förhöret kan läggas fram genom uppspelning av ljud- och bildupptagningen av förhöret i tingsrätten.

- 5.1.2 Vittnesförhör med [REDACTED], tidigare Chief Operating Officer och Senior Advisor på BancTec AB (det företag som levererade den automatiska inläsningstjänsten av fondbytesblanketter till Pensionsmyndigheten under den aktuella tidsperioden). [REDACTED] var den som undertecknade avtalet mellan Pensionsmyndigheten och BancTec AB för BancTec AB:s räkning samt agerade kontaktperson med myndigheten. [REDACTED] ska höras om hur den automatiska inläsningen av fondbytesblanketter fungerade samt om möjligheterna att implementera de farereducerande åtgärder som Daniel Edencrona föreslagit.

Förhöret åberopas till styrkande av

- att det vid tidpunkten för Daniel Edencronas fondbyte i september 2014 förelåg en för staten förutsebar risk för att aktörer inom premiepensionssystemet skulle försöka genomföra obehöriga fondbyten med förfalskade fondbytesblanketter, och särskilt till styrkande av
 - att det vid tidpunkten för Daniel Edencronas fondbyte i september 2014 var enkelt att förfalska en fondbytesblankett,
- att staten vid tidpunkten för Daniel Edencronas fondbyte i september 2014 inte hade vidtagit tillräckliga åtgärder för att motverka risken för att aktörer inom premiepensionssystemet skulle genomföra obehöriga fondbyten med förfalskade fondbytesblanketter,
- att det vid tidpunkten för Daniel Edencronas fondbyte i september 2014 fanns åtgärder som hade varit rimliga för staten att vidta för att motverka risken för att aktörer inom premiepensionssystemet skulle genomföra obehöriga fondbyten med förfalskade fondbytesblanketter, och särskilt till styrkande av
 - att det hade varit möjligt för staten att förse fondbytesblanketterna med någon form av kopieringsskydd, samt att detta hade varit en lämplig åtgärd för att påtagligt motverka risken för att aktörer inom premiepensionssystemet skulle genomföra obehöriga fondbyten med förfalskade

fondbytesblanketter,

- att det hade varit möjligt för staten att, vid inläsningen av fondbytesblanketterna, kontrollera om pensionsspararen i fråga hade beställt den aktuella blanketten, samt att detta hade varit en lämplig åtgärd för att påtagligt motverka risken för att aktörer inom premiepensionssystemet skulle genomföra obehöriga fondbyten med förfalskade fondbytesblanketter,
- att det hade varit möjligt för staten att ha ett system för att upptäcka frekvent återkommande underskrifter eller på annat sätt kontrollera underskrifterna, samt att detta hade varit en lämplig åtgärd för att påtagligt motverka risken för att aktörer inom premiepensionssystemet skulle genomföra obehöriga fondbyten med förfalskade fondbytesblanketter, samt
- att det hade varit möjligt för staten att ha ett system för övervakning av fondtorget för att upptäcka osedvanliga rörelser och en adekvat åtgärdsplan för sådana rörelser, samt att dessa åtgärder hade varit lämpliga för att påtagligt motverka risken för att aktörer inom premiepensionssystemet skulle genomföra obehöriga fondbyten med förfalskade fondbytesblanketter.

Förhöret kan läggas fram genom uppspelning av ljud- och bildupptagningen av förhöret i tingsrätten.

5.1.3 Partssakkunnigförhör med [REDACTED], tidigare produkt- direktör och ledamot av koncernledningen för Folksam samt styrelseordförande för Folksam Fondförsäkring. [REDACTED] ska höras om sin yrkesmässiga bakgrund samt de skäl och omständigheter på vilka hans bedömningar och utlåtande (se stycke 5.2.1 nedan) grundar sig.

Förhöret åberopas till styrkande av

- att det vid tidpunkten för Daniel Edencronas fondbyte i september 2014 förelåg en för staten förutsebar risk för att aktörer inom premiepensionssystemet skulle försöka genomföra obehöriga fondbyten med förfälskade fondbytesblanketter, och särskilt till styrkande av
 - att det är stora finansiella värden som hanteras inom premiepensionssystemet vilket innebär risk för oegentligheter,
 - att det under början av 2010-talet inte har varit rimligt för staten att utgå från att samtliga involverade aktörer inom premiepensionssystemet har varit seriösa och agerat i pensionsspararnas intressen,
 - att staten hade eller borde ha haft kännedom om att det under början av 2010-talet förekom aktörer inom premiepensionssystemet som inte var seriösa och som inte agerade i enlighet med pensionsspararnas intressen,

- att ett obehörigt fondbyte kan medföra skada för pensionsspararen,
- att staten vid tidpunkten för Daniel Edencronas fondbyte i september 2014 inte hade vidtagit tillräckliga åtgärder för att motverka risken för att aktörer inom premiepensions-systemet skulle genomföra obehöriga fondbyten med förfalskade fondbytesblanketter,
- att det vid tidpunkten för Daniel Edencronas fondbyte i september 2014 fanns åtgärder som hade varit rimliga för staten att vidta för att motverka risken för att aktörer inom premiepensionssystemet skulle genomföra obehöriga fondbyten med förfalskade fondbytesblanketter, samt
- att den möjlighet till rättelse som staten hänvisar till inte har varit en tillräcklig åtgärd för att skydda Daniel Edencronas fordran på framtida pension från risken för obehöriga fondbyten med förfalskade fondbytesblanketter, och särskilt till styrkande av
 - att det inte rimligen har kunnat krävas av Daniel Edencrona att han skulle ha upptäckt det obehöriga fondbytet inom två månader och begärt rättelse av det.

Förhöret kan läggas fram genom uppspelning av ljud- och bildupptagningen av förhöret i tingsrätten.

5.1.4 Vittnesförhör med [REDACTED], fondhandelschef på Pensionsmyndigheten. [REDACTED] ska höras om sitt arbete

på Pensionsmyndigheten, vilka indikationer på förekomsten av oseriösa aktörer inom fondtorget som Pensionsmyndigheten fått, vilka problem som var kopplade till de oseriösa aktörerna, kännedom om obehöriga fondbyten, vilka åtgärder Pensionsmyndigheten vidtog med anledning av detta, sina iakttagelser i förhållande till den s.k. Falcon Funds-härvan samt sina erfarenheter angående pensionsspararnas kunskap om och engagemang i förhållande till premiepensionen.

Förhöret åberopas till styrkande av

- att det vid tidpunkten för Daniel Edencronas fondbyte i september 2014 förelåg en för staten förutsebar risk för att aktörer inom premiepensionssystemet skulle försöka genomföra obehöriga fondbyten med förfalskade fondbytesblanketter,
- att staten vid tidpunkten för Daniel Edencronas fondbyte i september 2014 inte hade vidtagit tillräckliga åtgärder för att motverka risken för att aktörer inom premiepensionssystemet skulle genomföra obehöriga fondbyten med förfalskade fondbytesblanketter,
- att det vid tidpunkten för Daniel Edencronas fondbyte i september 2014 fanns åtgärder som hade varit rimliga för staten att vidta för att motverka risken för att aktörer inom premiepensionssystemet skulle genomföra obehöriga fondbyten med förfalskade fondbytesblanketter, samt
- att Pensionsmyndigheten hade eller borde ha haft kännedom om att enskilda hade svårt att förstå premiepensionssystemet

samt att de hade låg kunskap om och lågt engagemang i förhållande till sitt premiepensionssparande, samt

- att den möjlighet till rättelse som staten hänvisar till inte har varit en tillräcklig åtgärd för att skydda Daniel Edencronas fordran på framtida pension från risken för obehöriga fondbyten med förfalskade fondbytesblanketter, och särskilt till styrkande av
 - att det inte rimligen har kunnat krävas av Daniel Edencrona att han skulle ha upptäckt det obehöriga fondbytet inom två månader och begärt rättelse av det.

Förhöret kan läggas fram genom uppspelning av ljud- och bildupptagningen av förhöret i tingsrätten.

5.2 Skriftlig bevisning

5.2.1 Sakkunnigutlåtande av (tingsrättens aktbilaga 184), åberopas till styrkande av samma omständigheter som förhöret med honom, vilka framgår i stycke 5.1.3 ovan.

5.2.2 Handlingarna

- a) Pensionsmyndighetens promemoria den 16 juni 2011 (tingsrättens aktbilaga 3),
- b) ”Pensionsmyndigheten varnar för telefonförsäljare” ur Sveriges Radio den 8 februari 2013 (tingsrättens aktbilaga 4),

- c) Scientias anmälan till Ekobrottsmyndigheten den 24 juli 2013 (tingsrättens aktbilaga 32),
- d) ”Pensionsrådgivare i blåsväder” ur Dagens Nyheter den 26 juli 2013 (tingsrättens aktbilaga 33),
- e) ”Problematiskt med PPM-rådgivning” ur Svenska Dagbladet den 2 augusti 2013 (tingsrättens aktbilaga 158),
- f) Scientias stämningsansökan mot Strategi Placering den 9 augusti 2013 (tingsrättens aktbilaga 40),
- g) Stockholms tingsrätts interimistiska beslut den 13 augusti 2013 i mål nr T 11576-13 (tingsrättens aktbilaga 41),
- h) ”Trio möts om PPM-haveri” ur Svenska Dagbladet den 22 augusti 2013 (tingsrättens aktbilaga 38),
- i) Svaromål från Strategi Placering den 9 september 2013 i mål nr T 11576-13 (tingsrättens aktbilaga 159),
- j) ”Pinkod för fondbyte stoppas” ur Dagens Nyheter den 13 september 2013 (tingsrättens aktbilaga 39)
- k) Pensionsmyndighetens brev till spararna den 20 november 2013 (tingsrättens aktbilaga 45),
- l) Pensionsmyndighetens årsredovisning 2013, s. 30–31 och 87 (tingsrättens aktbilaga 160),
- m) Pensionsmyndighetens brev om fusionen i februari 2015 (tingsrättens aktbilaga 55),

- n) Utskrift av polisförhör med [REDACTED] den 24 maj 2017 ur bilaga 15 E del 3 till förundersökningsprotokollet till Stockholms tingsrätts mål nr B 6002-20 (tingsrättens aktbilaga 31),
- o) Utskrift av förhör med [REDACTED] den 31 oktober 2017 ur bilaga 15 E del 3 till förundersökningsprotokollet till Stockholms tingsrätts mål nr B 6002-20 (tingsrättens aktbilaga 116),
- p) Pensionsmyndighetens pm den 23 november 2020 – Detaljerad information om ersättningen till Falcon-spararna i november 2020 (tingsrättens aktbilaga 49),
- q) Pensionsmyndighetens årsredovisning 2014, s. 31, 64 och 99 (tingsrättens aktbilaga 161),
- r) Pensionsmyndighetens årsredovisning 2015, s. 35 och 111 (tingsrättens aktbilaga 106),
- s) Pensionsmyndighetens årsredovisning 2016, s. 72–74 och 171–178 (tingsrättens aktbilaga 54),
- t) Exempel på fondbytesblanketter och överblick av Daniel Edencronas fondbyten ur bilaga 8 till förundersökningsprotokollet till Stockholms tingsrätts mål nr B 9735-17 (tingsrättens aktbilaga 157),
- u) Utdrag ur boken *Det stora pensionsrånet: miljardsvindelns i Falcon Funds*, Jens B. Nordström, Lind & Co, 2020 (tingsrättens aktbilaga 187),

- v) Pensionsmyndighetens rapport ”Angående rådgivnings-, visa- och förvaltningstjänster inom premiepensionssystemet”, dnr VER 2010-440, s. 10–14, 21, 22 och 24, (tingsrättens aktbilaga 171), och
- w) Pensionsmyndighetens rapport ”2K – kompletterande kanaler – förslag till fortsatt inriktning”, dnr LED 2010-9, s. 6, 10, 13–14, 17, 19–20, 32 och 39 (tingsrättens aktbilaga 221),

åberopas till styrkande av

- att det vid tidpunkten för Daniel Edencronas fondbyte i september 2014 förelåg en för staten förutsebar risk för att aktörer inom premiepensionssystemet skulle försöka genomföra obehöriga fondbyten med förfalskade fondbytesblanketter.

Handlingarna i a) – o) och v) – w) ovan åberopas särskilt till styrkande av

- att staten hade eller borde ha haft kännedom om att det under början av 2010-talet förekom aktörer inom premiepensionssystemet som inte var seriösa och som inte agerade i enlighet med pensionsspararnas intressen.

Handlingarna i c) – o) ovan åberopas särskilt till styrkande av

- att staten hade eller borde ha haft kännedom om att det under början av 2010-talet förekommit aktörer inom premiepensionssystemet som hade genomfört

obehöriga fondbyten med hjälp av PIN-kod.

Handlingarna i o) – t) ovan åberopas särskilt till styrkande av

- att det vid tidpunkten för Daniel Edencronas fondbyte i september 2014 var enkelt att förfalska en fondbytesblankett.

5.2.3 Handlingarna i a) och k) – u) i stycke 5.2.2 ovan

åberopas till styrkande av

- att staten vid tidpunkten för Daniel Edencronas fondbyte i september 2014 inte hade vidtagit tillräckliga åtgärder för att motverka risken för att aktörer inom premiepensions-systemet skulle genomföra obehöriga fondbyten med förfalskade fondbytesblanketter.

5.2.4 Handlingarna i o) samt q) – u) i stycke 5.2.2 ovan

åberopas till styrkande av

- att det vid tidpunkten för Daniel Edencronas fondbyte i september 2014 fanns åtgärder som hade varit rimliga för staten att vidta för att motverka risken för att aktörer inom premiepensionssystemet skulle genomföra obehöriga fondbyten med förfalskade fondbytesblanketter.

5.2.5 Handlingen i k) i stycke 5.2.2. ovan

åberopas till vederläggande av

- att Daniel Edencrona haft en rimlig möjlighet att få fondbytet mellan fonderna Optimus High Yield och Falcon Aggressive undanröjt och sitt pensionskonto korrigerat, samt

åberopas till styrkande av

- att den möjlighet till rättelse som staten hänvisar till inte har varit en tillräcklig åtgärd för att skydda Daniel Edencronas fordran på framtida pension från risken för obehöriga fondbyten med förfalskade fondbytesblanketter, och särskilt till styrkande av
 - att det inte rimligen har kunnat krävas av Daniel Edencrona att han skulle ha upptäckt det obehöriga fondbytet inom två månader och begärt rättelse av det, samt
 - att det inte har varit tydligt för drabbade pensionssparare att möjligheten till rättelse skulle kunna ha varit en åtgärd att vidta för att komma till rätta med obehöriga fondbyten.

5.2.6 Handlingen i u) i stycke 5.2.2. ovan

åberopas till styrkande av

- att Pensionsmyndigheten hade eller borde ha haft kännedom om att enskilda hade svårt att förstå premiepensionssystemet samt att de hade låg kunskap om

och lågt engagemang i förhållande till sitt premiepensionssparande, samt

- att den möjlighet till rättelse som staten hänvisar till inte har varit en tillräcklig åtgärd för att skydda Daniel Edencronas fordran på framtida pension från risken för obehöriga fondbyten med förfalskade fondbytesblanketter, och särskilt till styrkande av
 - att det inte rimligen har kunnat krävas av Daniel Edencrona att han skulle ha upptäckt det obehöriga fondbytet inom två månader och begärt rättelse av det.

5.2.7 Samtliga beslut erhållna från Pensionsmyndigheten avseende omprövning av beslut om fondbyten under perioden 1998 till 28 juni 2023 (tingsrättens aktbilaga 186),

åberopas till vederläggande av

- att Daniel Edencrona haft en rimlig möjlighet att få fondbytet mellan fonderna Optimus High Yield och Falcon Aggressive undanröjt och sitt pensionskonto korrigerat, samt

åberopas till styrkande av

- att den möjlighet till rättelse som staten hänvisar till inte har varit en tillräcklig åtgärd för att skydda Daniel Edencronas fordran på framtida pension från risken för obehöriga fondbyten med förfalskade fondbytesblanketter, och särskilt till styrkande av

- att det inte rimligen har kunnat krävas av Daniel Edencrona att han skulle ha upptäckt det obehöriga fondbytet inom två månader och begärt rättelse av det, samt
- att det inte har varit tydligt för drabbade pensionssparare att möjligheten till rättelse skulle kunna ha varit en åtgärd att vidta för att komma till rätta med obehöriga fondbyten, samt
- att det inte har varit möjligt att bedöma vilka utsikter till framgång som Daniel Edencrona skulle ha haft om han hade begärt rättelse av de påstått obehöriga fondbytena.

5.2.8 Kopia på fondbytesblankett så som de såg ut efter att kopieringsskyddet infördes i februari 2016 (tingsrättens aktbilaga 199),

åberopas till styrkande av

- att det vid tidpunkten för Daniel Edencronas fondbyte i september 2014 fanns åtgärder som hade varit rimliga för staten att vidta för att motverka risken för att aktörer inom premiepensionssystemet skulle genomföra obehöriga fondbyten med förfalskade fondbytesblanketter.

5.2.9 Utdrag ur SOU 2005:87, prop. 2009/10:44, Ds 2013:35, SOU 2016:61, SOU 2019:44 samt Riksrevisionens granskningsrapport RiR 2014:13 (tingsrättens aktbilaga 200),

åberopas till styrkande av

- att staten hade eller borde ha haft kännedom om att enskilda hade svårt att förstå premiepensionssystemet samt att de hade låg kunskap om och lågt engagemang i förhållande till sitt premiepensionssparande.

Som ovan,

Erik Scherstén

Olivia Möller

Vera Bolmgren